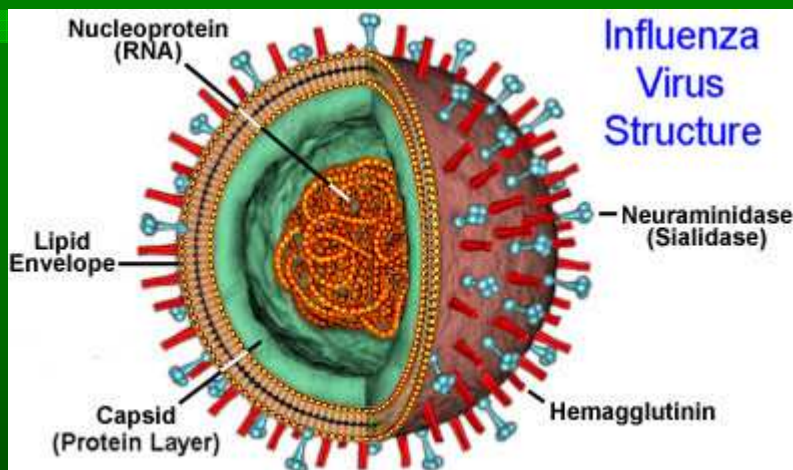

S T U . .
. . . . .
. M T F .
. . . . .

Slovenská Technická Univerzita v Bratislave
Materiálovotechnologická fakulta v Trnave
Ústav bezpečnostného a environmentálneho inžinierstva
Katedra environmentálneho inžinierstva

Ríša: Vírusy (*Subcellulata*)

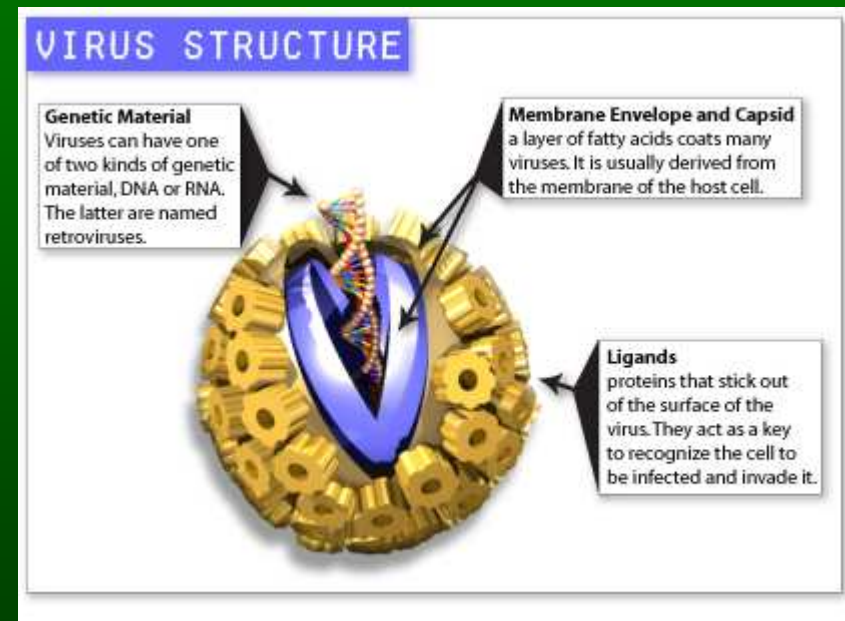
RNDr. Maroš Sirotiak, PhD.

Osobitosti

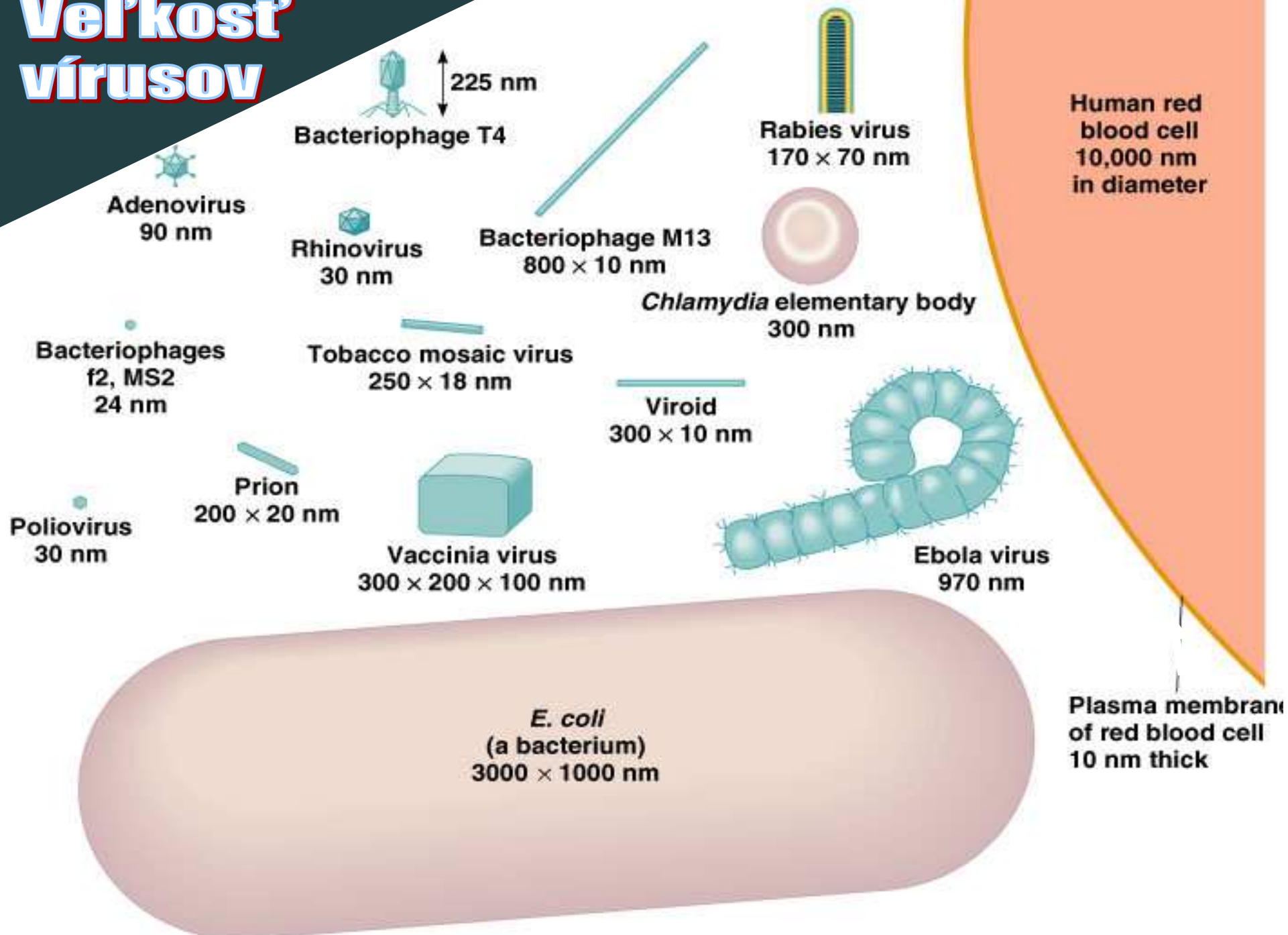
- Jediné nebunkové organizmy
- Nemajú vlastnú látkovú premenu
- Obsahujú vždy len jeden typ nukleovej kyseliny (DNA al. RNA)
- Nemajú schopnosť samostatnej reprodukcie, rozmnožovať sa môžu len v živej bunke
- Nemajú schopnosť rastu
- Nemajú proteosyntetický aparát (ribozómy, tRNA)

Stavba tela

- Vírusové častice = virióny
- Veľkosť 15 – 300 nm
- Jedna alebo viac molekúl nukleovej kyseliny
- Kapsida – bielkovinový plášť chráni NK, sprostredkúva naviazanie vírusu na hostiteľskú bunku, obsahuje enzýmy
- Membránový obal, môže mať výčnelky

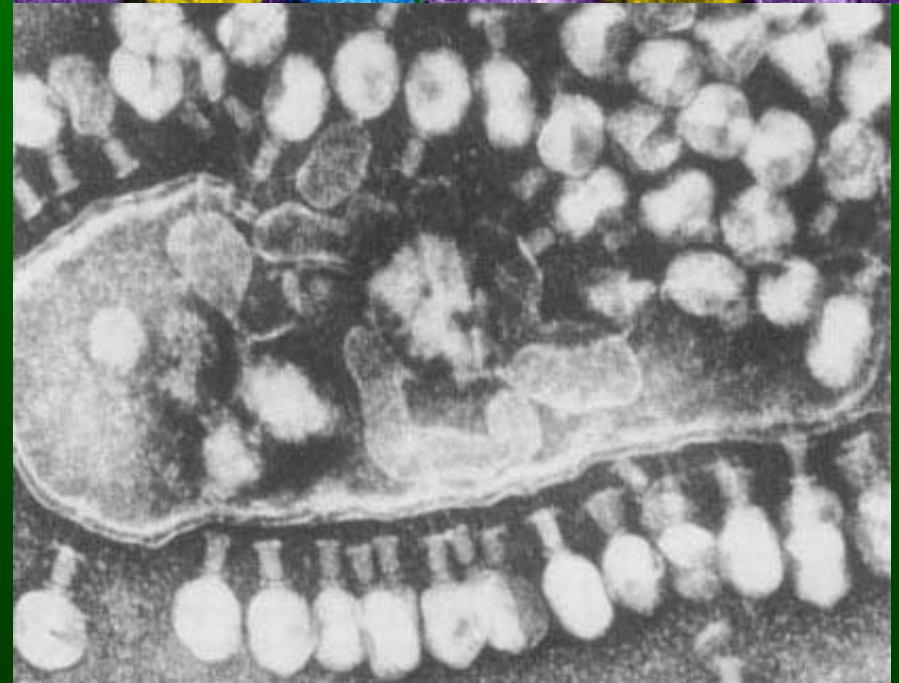
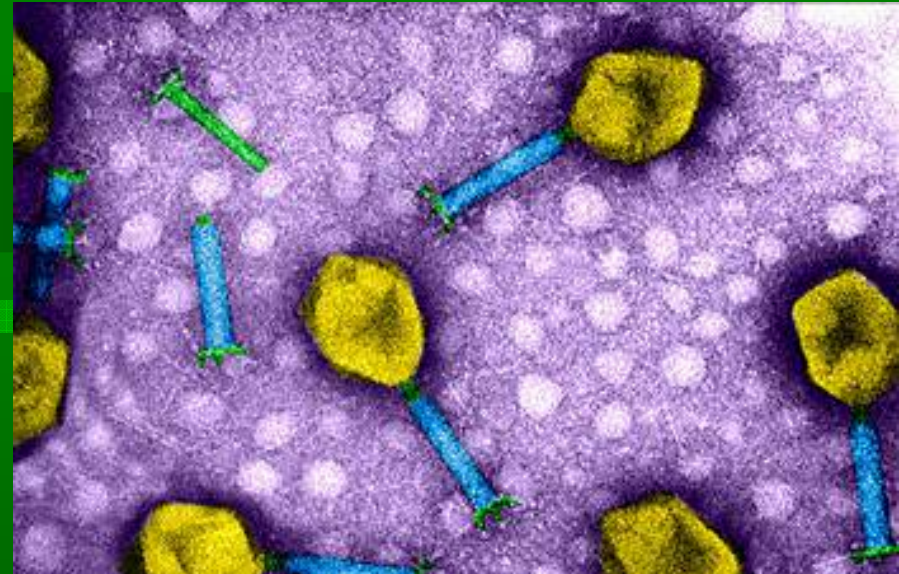
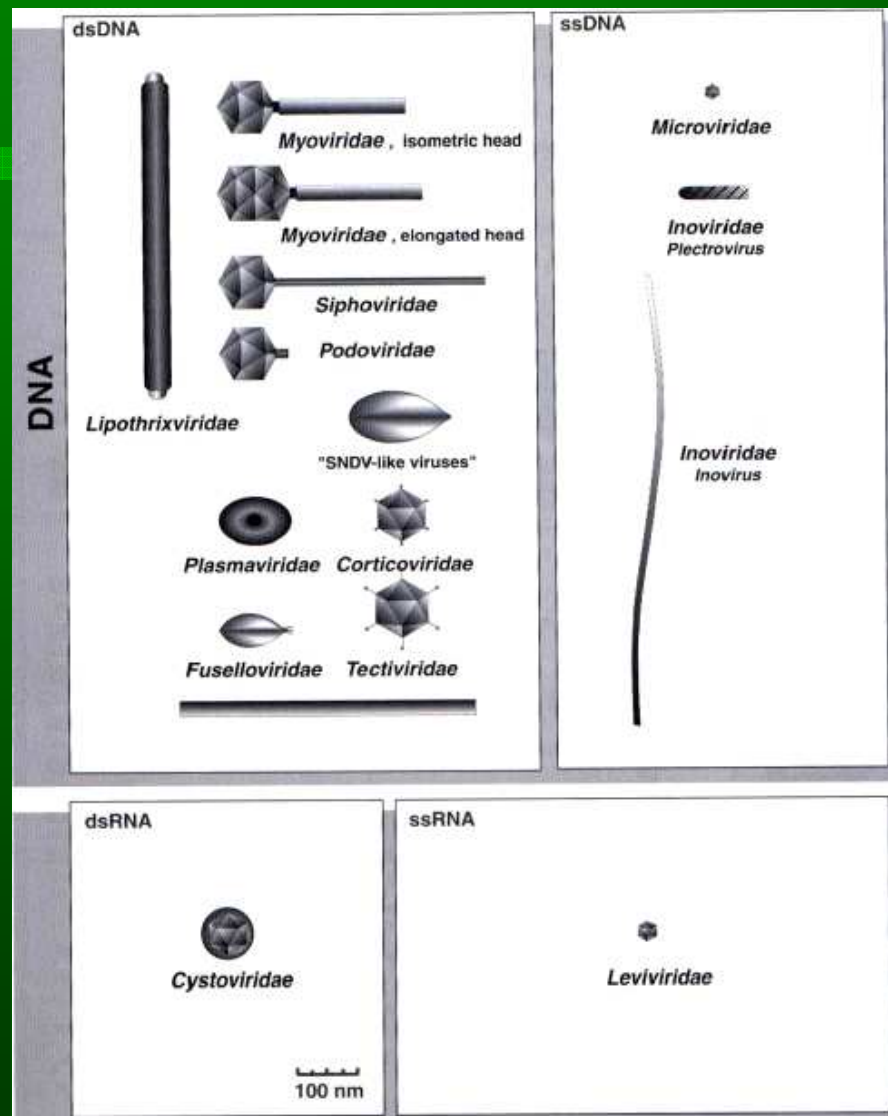

Veľkosť vírusov

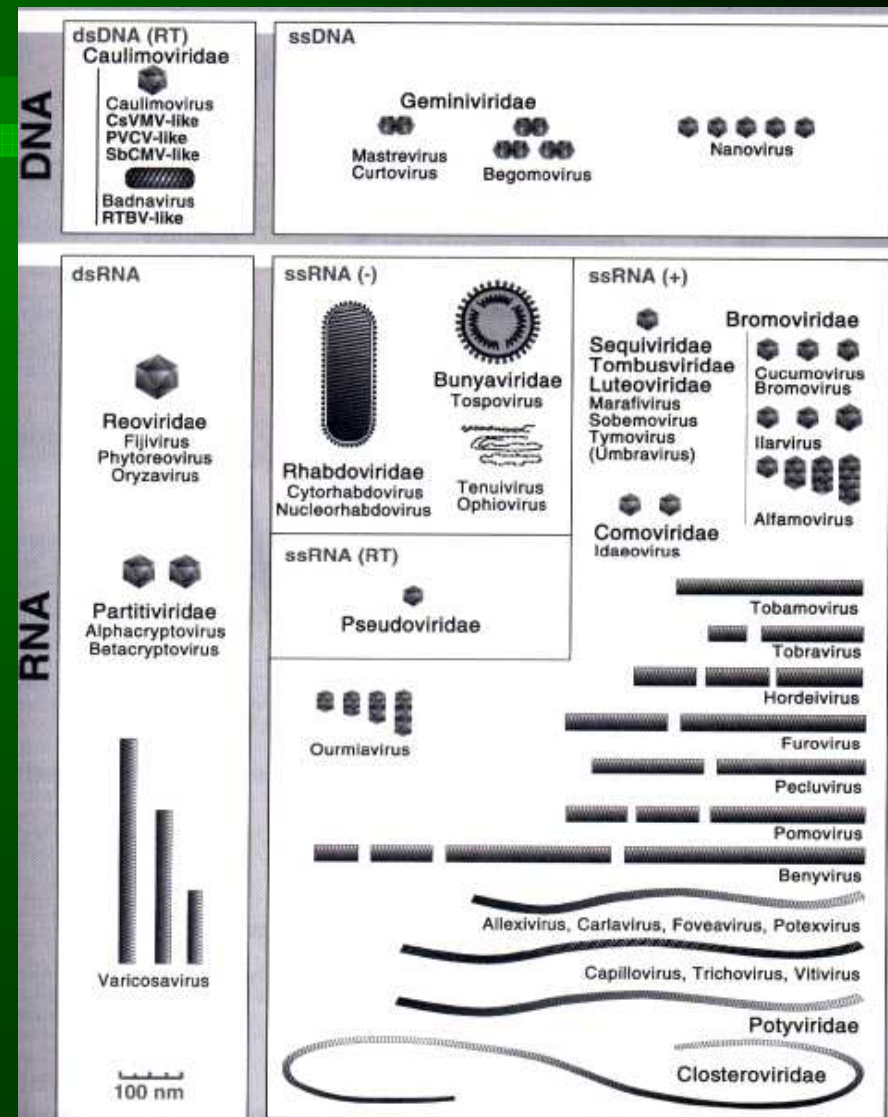
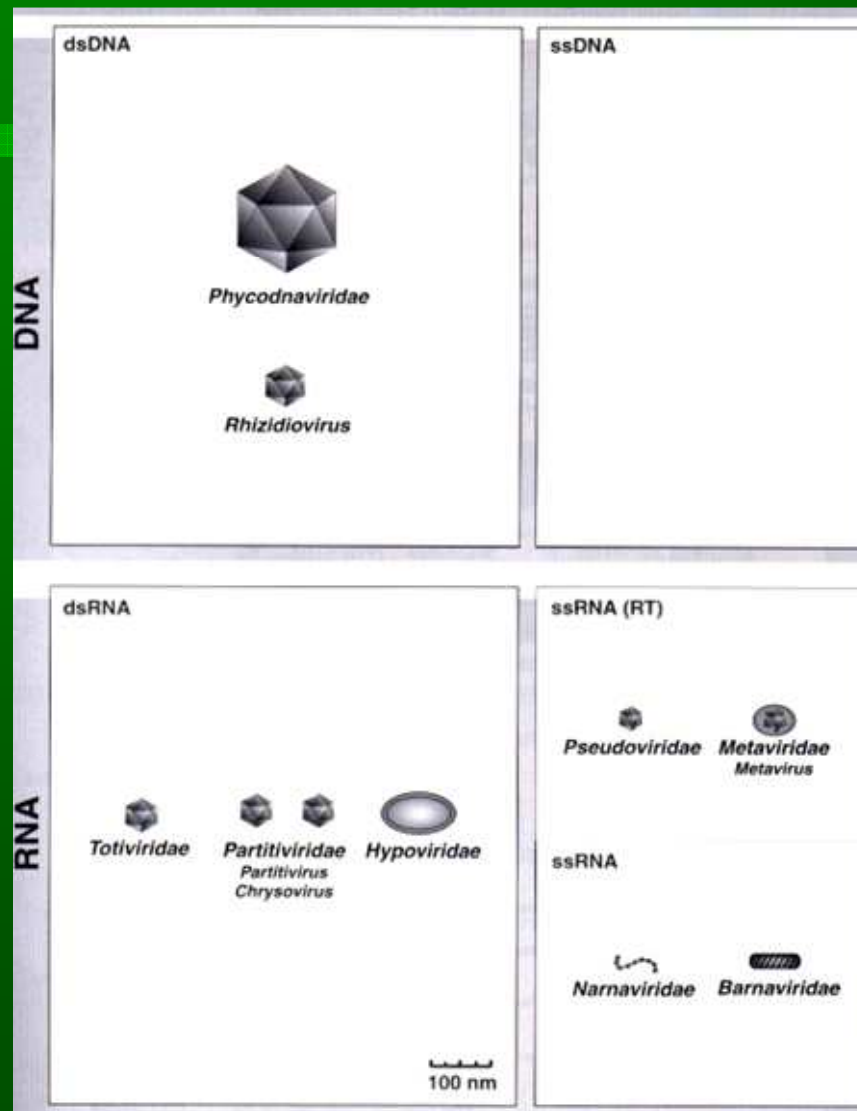

vírussy baktérii

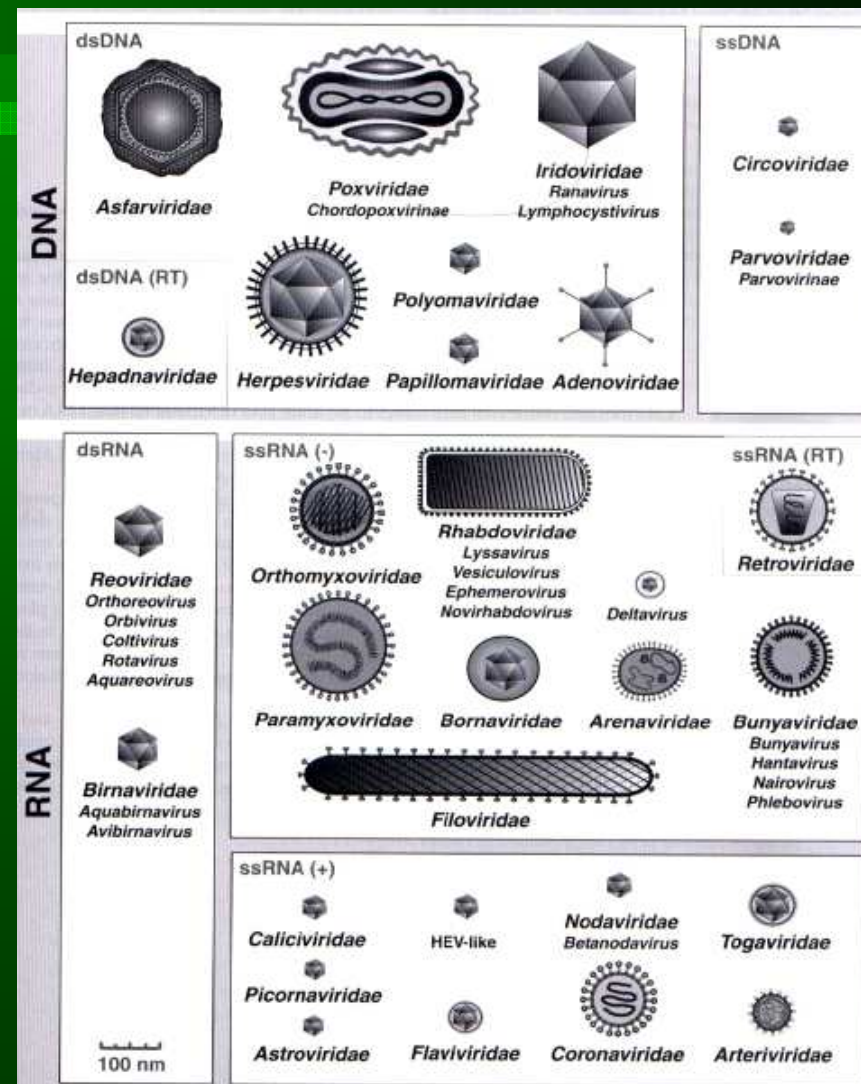

vírussy rias, húb a prvokov vírussy rastlín

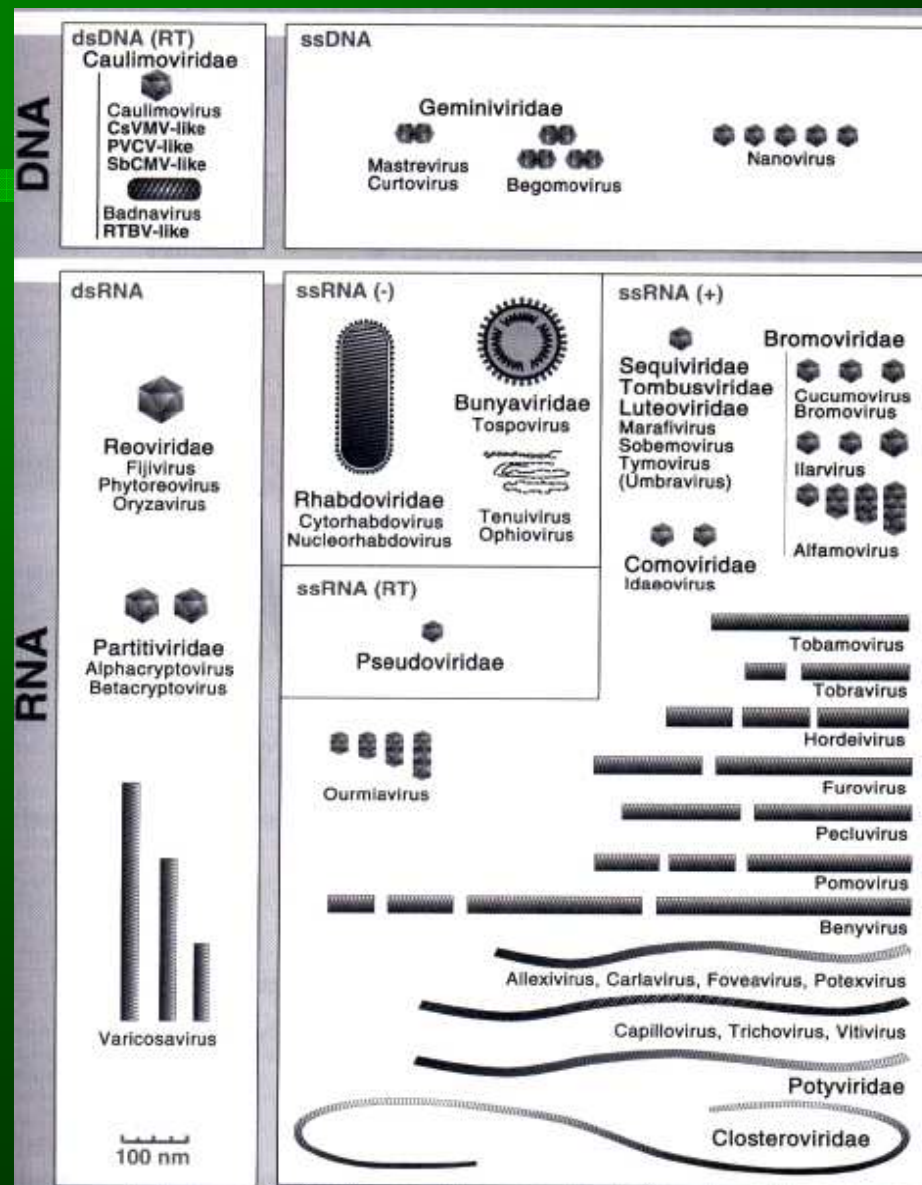

vírusy bezstavovcov vírusy stavovcov

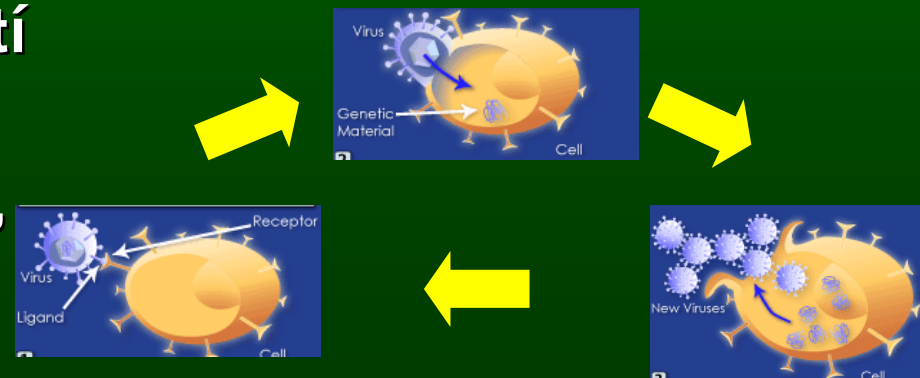
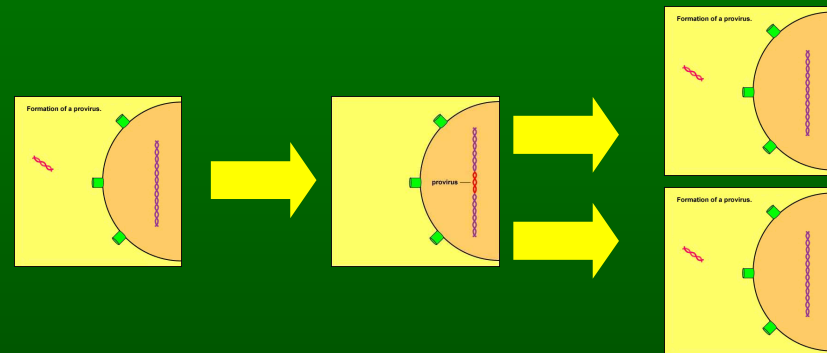
vírussy rastlín

Rozmnožovanie + formy infekcie

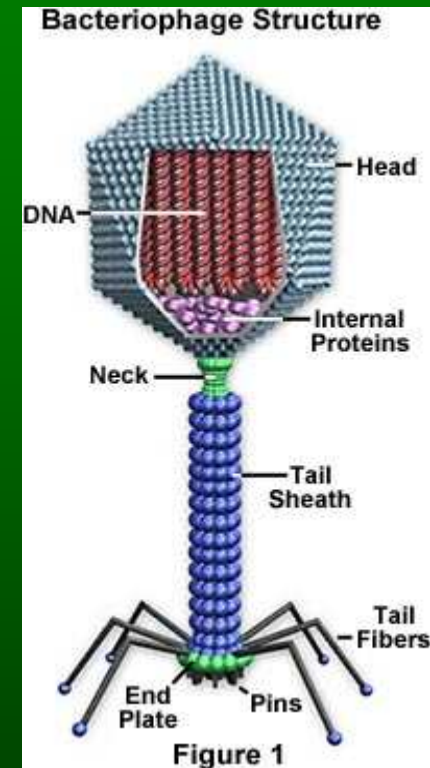
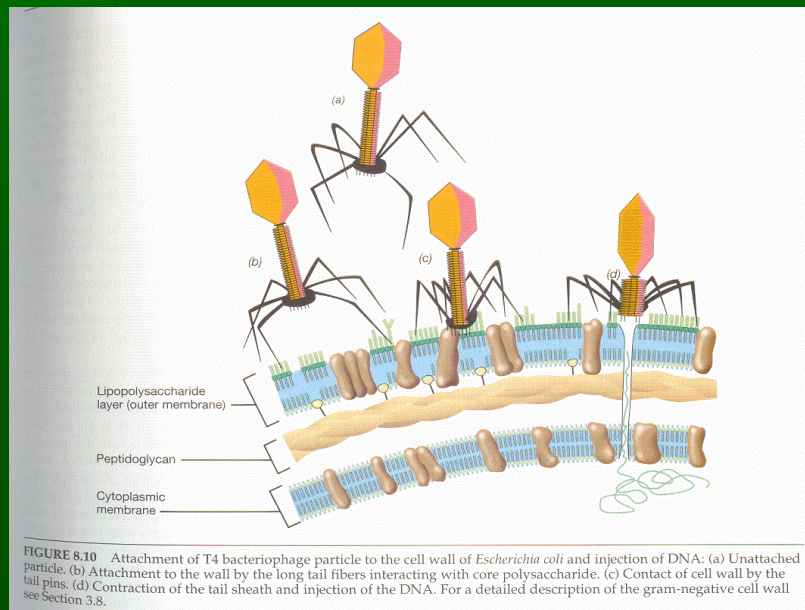
- **Perzistencia** – vznikne do bunky ale nerozmnožuje sa
- **Virogénia** – na istom mieste otvorí DNA chromozómu hositeľa a stáva sa jeho súčasťou. Pri delení bunky hositeľa sa môže naspäť odčleniť
- **Lytický cyklus** – po vniknutí vírusu protilátky hositeľa rozpustia kapsidu a NK sa rýchlo začne množiť, tvorí obal a uvoľňovať sa

Klasifikácia vírusov

1. bakteriofág

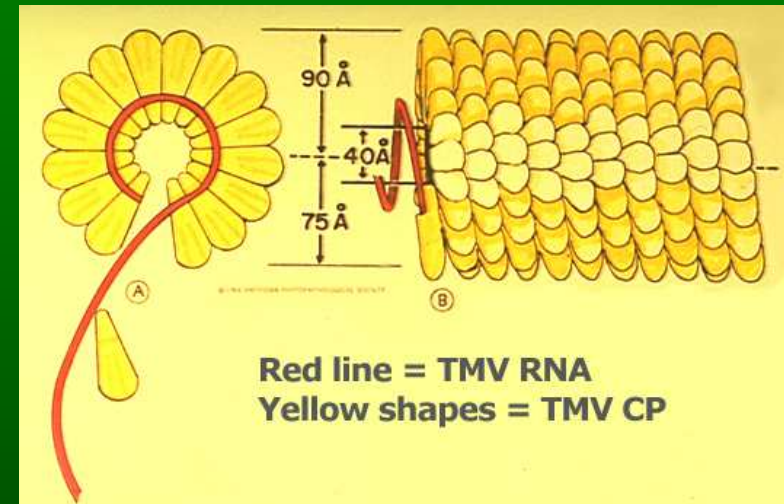
- Napádajú len baktérie
- Pri rozmnožovaní do bunky vniká len nukleová kyselina

Klasifikácia vírusov

2. Rastlinné vírusy

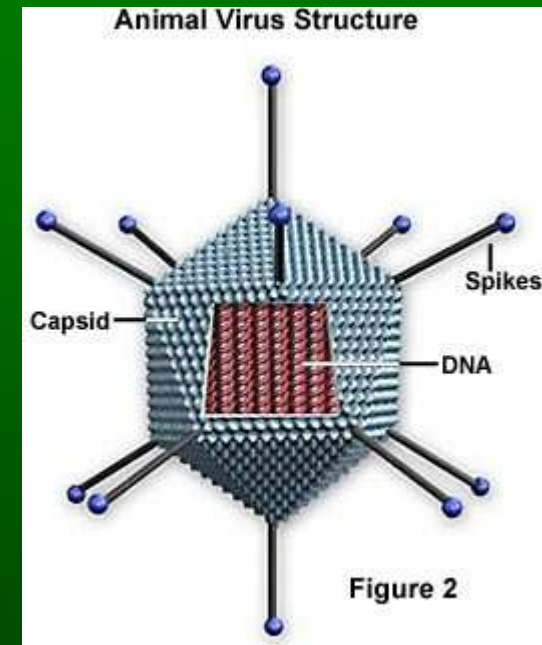
- Napádajú len rastliny
- Do hostiteľa vniká celý virón prostredníctvom pinocytózy
  - Vírus tabakovej mozaiky
  - Vírus mozaiky zemiakov
  - Vírus kučeravosti chmeľu

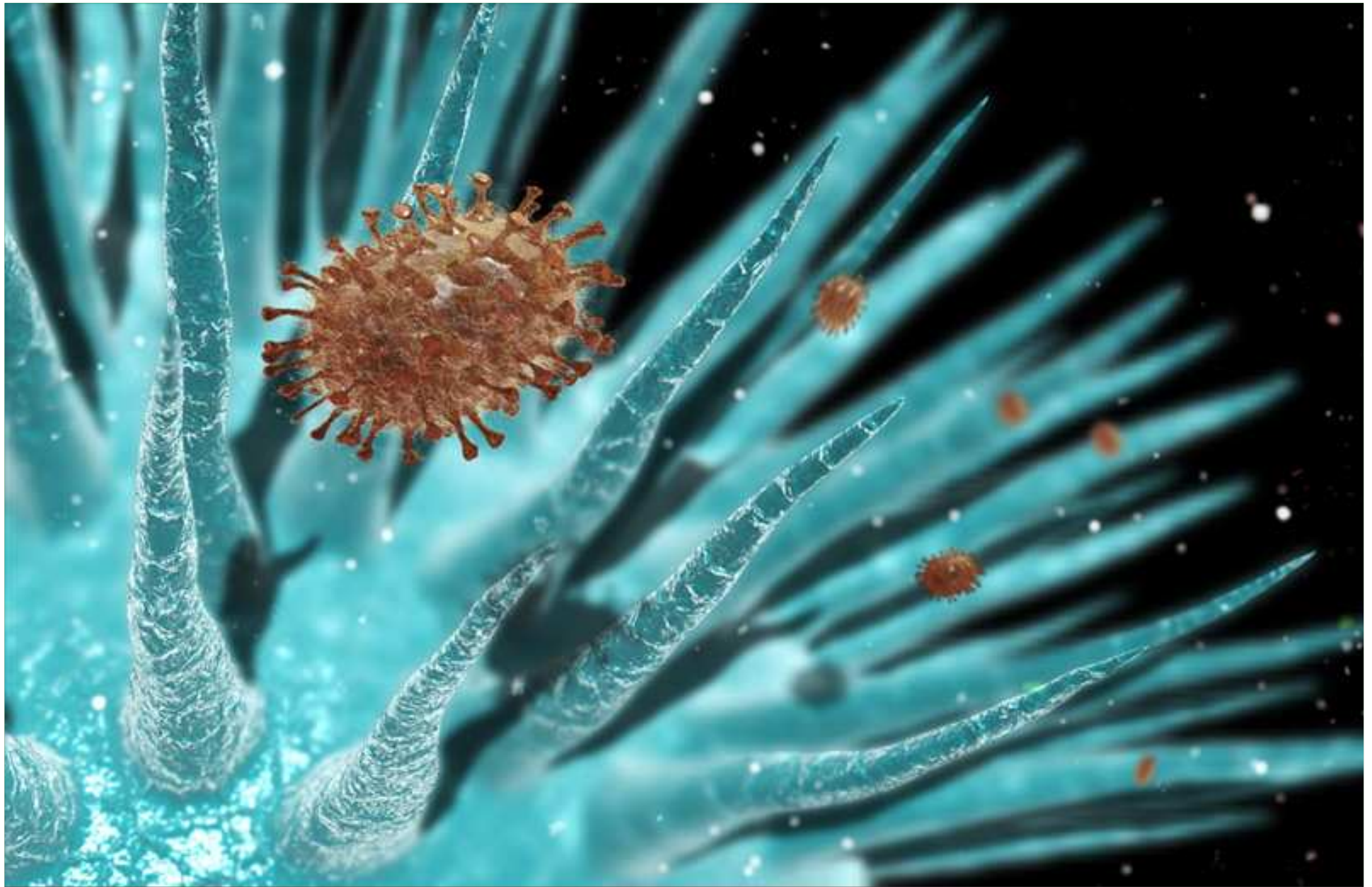
Klasifikácia vírusov

3. Živočíšne vírusy

- Napádajú len živočíchy
  - Niektoré môžu spôsobovať rakovinu
-
- Herpes simplex – opary
  - V. Epstein-Barrovej – mononukleóza
  - Varicella zoster – ovčie kiahne
  - HIV – AIDS
  - Vírus besnoty – besnota
  - Poliovírus – detská obrna
  - Vírus hepatitídy A, B, C

Conceptual image of flu virus particles (brown) invading cilia (blue)
Image by Karsten Schneider/Science Photo Library

AGENTÚRA
NA PODPORU
VÝSKUMU A VÝVOJA

- Tento materiál bol podporený *Agentúrou na podporu výskumu a vývoja* na základe zmluvy č. LPP-0171-07.
- Ilustrácie použité v tomto dokumente sú voľne dostupné na internete.
- Viac na www.prirodnejavy.eu